

Totes les empreses que contaminen el Besòs

Estranys afluents de coloraines

Vora una trentena d'empreses aboquen de manera delictuosa els seus residus industrials a la conca del riu Besòs. Això ha convertit la ja de per si poca aigua del riu vallesà en una mena de pasta fètida i acolorida.

El pont de Montmeló, situat sobre el riu Besòs a l'altura d'aquesta localitat, ve a ser el punt d'inici del riu pròpiament dit; més amunt, el Besòs deixa de ser-ho per a convertir-se en el Mogent i el Tenes. Des del pont de Montmeló, el Besòs presenta una imatge idíl·lica, si per això pot entendre's un llit cobert d'herbes amb un petit rec d'aigua tèrbola. En direcció cap al nord, la fàbrica Starlux resplendeix de forma modèlica, i de tant en tant s'escolta el grall d'un ocell.

No tot són, però, flors i violes. A pocs quilòmetres, en la mateixa direcció, hi ha una gran depuradora d'aigües, sota el control de la Generalitat de Catalunya, que treballa a tota màquina per a donar a la diminuta quantitat d'aigua que es veu des de Montmeló un aspecte mínimament decorós. La realitat és que la concentració d'indústries a la zona la fa ben necessària. El Besòs és un riu que, de per si, té poca aigua, i la contribució més important al seu cabal va a càrrec dels immensos complexos industrials que en flanquegen el curs. Gairebé cada empresa té un abocador, que ajuda a augmentar el volum d'un líquid que, sovint, té molt poc a veure amb l'aigua.

Seguint el curs del Besòs, de Montmeló cap al mar, pot apreciar-se perfectament com els abocadors de diverses empreses van canviant la beatífica terbolesa de l'aigua fins a convertir-la, ja a Montcada i Reixac, en un unguent pastós de color indesxifrabla. Quan arriba a aquest municipi, el Besòs ha rebut dolls residuals de color verd, marró, vermell, groc, blanc... Els abocadors són de distintes menes. Els més impúdics són una obertura circular que vessa els residus des del marge; d'altres estan dissimulats per una arquitectura de roques a imitació

d'una font natural, que, fàcilment identificables, queden revestits d'una certa ingenuïtat; i també n'hi ha de diversos que queden camuflats entre canyes i folgueres.

Els components inorgànics que ocasionen la contaminació del Besòs van des del zinc fins al crom hexavalent, passant per coure, ferro, níquel, i els perillosíssims cianur i mercuri. En concret, respecte al mercuri, l'abocador que en vessa en més quantitats és el de l'empresa Urquima, SA, que per aquesta raó ha rebut ja aquest any una sanció de la Generalitat de Catalunya per valor de 597.376 pessetes; al marge d'aquesta multa, Urquima, SA, té interposada una querrela per part de la fiscalia de Barcelona, ja que segons les anàlisis dutes a terme per la policia judicial l'empresa infractora ultrapassa els límits permesos de contaminació.

De fet, sempre que parlem d'abocadors, s'ha d'entendre contaminació. Això no obstant, la contaminació d'un riu —el Besòs, en aquest cas— no està penada per la llei, si no és que ultrapassa els límits que aquesta dictamina. En aquest supòsit es troben, a part d'Urquima, SA, unes trenta empreses més que aboquen a la conca del Besòs, Entre les quals, n'hi ha cinc que tenen interposada una querrela per part de la fiscalia de Barcelona; la resta estan sancionades per la Junta d'Aigües de la Generalitat de Catalunya, o bé tenen expedients iniciats per aquesta mateixa entitat per una infracció administrativa de caràcter greu.

La Junta d'Aigües de la Generalitat ha imposat sancions, aquest any, a dotze empreses que aboquen a la conca del Besòs. El volum de les sancions arriba a més de dos milions de pessetes. Això a part, en l'actualitat la Generalitat té incoats expedients san-

cionadors a tretze empreses més, que poden ser multades amb quantitats que van d'un milió a deu milions de pessetes.

El fiscal de l'Audiència de Barcelona que coordina la lluita contra els delictes ecològics és Joaquín Díaz de Gregorio, que porta interposades cinc querrelles a empreses que aboquen il·legalment al Besòs. Hi figuren indústries de caràcter familiar, circumstància que queda explicada, segons Díaz de Gregorio, pel fet que "la legislació està feta a la mesura d'empreses grans, que tenen els permisos corresponents i unes grans i modernes depuradores que fan baixar la contaminació dels seus residus fins als límits legals; a part, disposen sovint d'un assessor d'imatge ecològica, i, això, és clar, no està econòmicament a l'abast d'indústries petites".

Si bé està estesa la creença que a una empresa li resulta menys costós pagar la multa pel delicte ecològic comès, que col·locar la depuradora pertinent per a evitar-lo, últimament algunes indústries practiquen una nova manera d'esquivar els perjudicis que ocasionen a les indústries les sancions de l'administració. Aquesta nova fórmula consisteix a fer-se una assegurança contra possibles multes i querrelles; per pocs diners al mes, una empresa pot firmar amb una asseguradora una pòlissa contra una hipotètica sanció de l'administració. Així, entre els dos o tres anys que arriba a durar un procés judicial per aquesta causa, i amb l'aval que representa una assegurança per eventualitats delictives, moltes indústries poden continuar abocant residus per damunt del límit legal sense preocupar-se gaire de l'impacte ambiental que ocasionin.

Eduard Company